

N u s  tr i đ y của các c ng qu c m i nh  Trung Quốc đ t ra th ch th c đ i v i tr t t  đ a chính tr  c  do M  chi ph i, v y đi u ng c l i th  sao? Ph i ch ng th ch th c đ i v i tr t t  qu c t  do m t c ng qu c đ ng suy yếu v  thi u nh t qu n tạo ra ng y c ng m u thu n v i m t tr t t  m i đ ng xu t hiện – ngay cả khi kh ng c  Trump?

H ng ngày, các đ ng t t đ u ti t l  c m gi c M  đ ng sa s t v  s c m nh v   nh

hững đũa chính trị. Cảm giác này phần nào do sự trội trội tự nhiên của các quốc gia khác như Trung Quốc, Nga, Ấn Độ, Thổ Nhĩ Kỳ và Brazil với tư cách là các bên tham gia mới quan trọng. Những phần lớn cảm giác này cũng do sự sụp đổ về lôgic của đế quốc Mỹ, những sai lầm lớn của chính sách đối ngoại Mỹ trong 3 thập kỷ qua, và những tổn thất nặng nề mà các cuộc chiến tranh không có lợi đã gây ra đối với trật tự chính trị, kinh tế và xã hội Mỹ – chủ chốt của trật tự mới những năm nhân niên ngoài của các cuộc chiến tranh đó.

Chính tính chất đùng bóng và tai hại của một chính sách của Chính quyền Trump có xu hướng che giấu các nguồn gốc sâu xa hơn của sự sa sút tự sinh này. Việc đổ hết trách nhiệm cho nhân vật có tên là Donald Trump thật dễ dàng, thậm chí còn có tính an ủi, và cuối cùng là nguy hiểm làm sao. Việc tập trung vào những thất bại cá nhân của ông như vậy thúc đẩy tạo ra những rặng vòm bần thì Trump chính là vòm đổ và do đó việc ông ra đi sẽ giải quyết được những vòm đổ này. Mọi việc sẽ không như vậy. Chúng có nguồn gốc sâu xa hơn nhiều. Về mặt chính sách đối ngoại, chúng bắt nguồn ít nhất từ sự sụp đổ của Liên Xô và cái gọi là “khuôn khổ đơn cực” khi Mỹ đang huy động điếm cho rặng lúc này Mỹ là siêu cường duy nhất trên thế giới có khả năng xác lập bá quyền toàn cầu mà không bị thách thức trong dài hạn. Còn nhớ điếu này đã báo hiệu thế nào về “Thế kỷ Mỹ sụp đổ” chưa?

Phần lớn giới tinh hoa chính sách đối ngoại Mỹ vẫn đi tìm cho những quan điểm như vậy. Họ nhận thức về bá quyền Mỹ như là trạng thái tự nhiên của mọi vòm đổ, có lẽ thậm chí là những vòm đổ do Chúa đũa ra; bất kỳ quan điểm nào đi ngược lại niềm tin đó đều là xa lạ, gây thù vạ bần chết thế giới, không thể chấp nhận, hay thậm chí là mang tính phản nghịch, và ý thức hệ. Nhóm tác giả nhận thấy điếu này về những giọng hát nhứt thành vang lên từ cuốn thánh ca của bá máy chính sách đối ngoại phần đi quyết định của Trump rút những binh lính Mỹ còn sót lại ra khỏi Syria, hay trong bất kỳ nỗ lực nào nhằm khắc phục tình trạng sa sút thế sự nguy hiểm của quan hệ giữa Mỹ với Moskva – mà trong đó Washington thấy khó hiểu về việc bất kỳ yếu tố nào trong các chính sách của riêng họ đều có thể có tác động nào đó mang tính nhân quả đến tình trạng sa sút như vậy.

Giờ đây, tác giả thấy rõ sự ngộ nghĩnh của Trump về các vòm đổ đối ngoại, bên cạnh nhiều những điếm khác của ông. Nhìn chung cho đến nay, cuộc gặp với nhà lãnh đạo Triều Tiên về nhiều ngườ ch trích là vô ích và gây thù. Chắc chắn sẽ không có bất kỳ hành động phi hạt nhân hóa nào đáng kể ở Triều Tiên trong tương lai gần, những bán đạo Triều Tiên đã thay đổi rõ rệt. Quan hệ giữa Triều Tiên và

Hàn Quƣc hiƣn đƣng trong tnh trng rƣt khƣc so vƣi thƣi đim cƣch đƣy mƣt nƣm; giƣng điu khoa trng và nhng lƣi đƣa vƣi cƣc trao đƣi hƣt nhƣn đƣ nhng chƣ cho viƣc thƣn trng nƣi lƣi tnh hƣu ngh. Hàn Quƣc đƣng chƣp nhƣn mƣt sƣ rƣi ro cƣ tnh toƣn trong tnh trnh nƣy, nhng hƣ đƣng tnh hƣnh mƣt cƣch nhanh chng vƣi sƣ tƣn thƣn trng và khƣ rng rƣi cƣa ngƣi dƣn ƣ đƣ. Bƣn đƣo Triƣu Tiƣn đƣng bƣt đƣu giai đƣn sng yƣn bin lng.

Vƣy cƣn mƣt trƣi cƣa vƣn đƣ thƣi sao? Sƣ hiƣn diƣn quƣn sƣ cƣa Mƣ ƣ Hàn Quƣc chƣc chƣn sƣ chƣm đƣt nƣu mƣi viƣc giƣa hai miƣn Triƣu Tiƣn tƣp tƣc tnh trnh tƣt đƣp. Mƣt cƣn cƣ đƣa chiƣn lƣc thƣn chƣt cƣa Mƣ ƣ ƣng Ƴ sƣ khƣng cƣn nƣa. Nhng đƣi vƣi ngƣi dƣn Triƣu Tiƣn, mƣ quƣ thƣc lƣ đƣi vƣi phƣn ln thƣ giƣi, liƣu cƣc bƣc đƣ cƣa Triƣu Tiƣn hƣng tƣi bnh thng hƣa và cƣ lƣ cƣi cƣng lƣ tƣi thng nhƣt cƣ bƣ xem lƣ mƣt bƣc đƣ tiƣu cƣc hay khƣng? Cƣ lƣ trong cƣn mƣt cƣa giƣi tnh hƣa chnh sƣch Mƣ vƣn vƣn nƣu kƣo ƣo tng vƣi vai trƣo quƣn lý vnh viƣn cƣa Mƣ đƣi vƣi tnh hnh đƣa chnh trƣ toƣn cƣu, thƣm chƣ lƣ trƣc ngng cƣa cƣa Trung Quƣc, đƣu nƣy đƣng lƣ nhƣ vƣy.

ƣng nhƣn lƣ cƣ mƣt nhƣn tƣ mang tnh Nhƣt Bƣn. Tokyo cƣ khƣ nng sƣ rƣt ra mƣt kƣt luƣn tƣi thiƣu rng hƣ sƣ cƣn phƣi cƣi thiƣn và lƣm sƣu sƣc thƣm quƣn hƣ song phng vƣi Trung Quƣc chƣ khƣng phƣi lƣ trƣn sau nhng “chƣc vƣy chiƣn lƣc” cƣa Mƣ trong nhng thƣp kƣ tƣi. Nhng chng phƣi Nhƣt Bƣn, tƣ hƣ vƣn đƣ lƣ mƣt nƣc mnh, cƣng cƣ y đnh chƣp nhƣn thƣc tƣ cƣa Trung Quƣc theo nhng điu kiƣn cƣa riƣng hƣ hay sao? Liƣu Mƣ cƣ cƣn thng xuyƣn tham gia hnh đng chng lƣi sƣ tnh trnh cƣa cƣc mƣi quƣn hƣ “bnh thng” hƣn giƣa cƣc quƣc khu vƣc ƣ ƣng Ƴ hay khƣng? Phƣi chng chnh sƣch đƣi ngoi cƣa Mƣ vƣn cam kƣt lƣu dƣi vƣi viƣc duy trƣi và thao tng cƣc xng đƣt quƣc tƣ?

Syria lƣ vƣn đƣ gƣy tranh cƣi gƣn đƣy nhƣt ƣ Washington mƣ ƣ đƣ cƣc nhƣ bƣo thƣ, phƣn ln nhng ngƣi theo chƣ nghƣa tƣ do và cƣc chuyƣn gia chnh sƣch đƣi ngoi đng nhƣ cƣng nhƣu chƣ trƣch quyƣt đnh cƣa Trump rƣt mƣt sƣ lng nhƣ bnh lƣnh Mƣ ra khƣi bƣi lƣy Syria. Nhng liƣu sƣ hiƣn diƣn quƣn sƣ cƣa Mƣ ƣ Syria cƣ thƣc sƣ tƣo điu kiƣn thuƣn lƣi cho tnh trnh tng bƣc khƣi phƣc hƣa bnh ƣ Syria – chƣm đƣt tnh trng tƣn sƣt và đng ngƣi tƣ nƣn hay khƣng? Nhng chng ta nhn thƣy nhng đng tƣt gƣi chƣ? “Mƣn quƣ Giƣng sinh Trump dƣnh tng Putin”, “Mƣ mƣt chƣ đng ƣ Syria”, “Ai đƣ đƣ mƣt Syria?”, “Iran và Nga lƣ nhng nƣc thng ln ƣ Syria” và nhng cƣu chuyƣn khƣc giƣng nhƣ vƣy chi phƣi nhng bnh luƣn chnh thng cƣa Mƣ.

Không may là, phƣn lƣn thái đƣ thù đƣch trƣc viƣc Mƣ rút quân khƣi Syria đƣu dƣa trên sƣ chƣng đƣi chnh trƣ tƣ đƣng trƣc bƣt kƣ hành đƣng nào cƣa Trump nhƣm làm suy yƣu ƣng. Nhƣng ngƣƣi khƣc than vẫn rƣng bƣc đi này khiƣn Mƣ rƣi xa vƣ trí chƣ đƣo mà hƣ tƣng nƣm giƣ ƣ Trung ƣng thêm mƣt bƣc. Nhƣng ƣ đây chúng ta phƣi đƣt ra câu hƣi liƣu sƣ chi phƣi cƣa Mƣ đƣi vƣi Trung ƣng – các cuƣc xâm lƣc quân sƣ, các vƣ ném bom, các chiƣn đƣch đƣc biƣt, viƣc phá hƣy cƣ sƣ hƣ tƣng, cái chƣt cƣa hƣn 1 triƣu ngƣƣi Hƣi giƣo – có mang lƣi bƣt kƣ lƣi ích gì cho khu vƣc này trong suƣt nhiƣu thƣp kƣ qua hay không. Cùng lƣm thì giƣ đây nhƣng chnh sƣch này cƣng chƣ phƣc vƣ nhƣng mƣc tiƣu chnh trƣ thiƣn cƣn cƣa Israel và Saudi Arabia. Phƣi chƣng chúng ta thƣc sƣ tin rƣng các nƣc láng giƣng là Iran và Thƣ Nhƣ Kƣ, hay Nga và Trung Quƣc có thƣ vƣnh viƣn bƣ loƣi ra khƣi vai trò là các bên tham gia chƣ yƣu ƣ khu vƣc đó? Phƣi chƣng mƣi thƣ đƣu phƣi là mƣt cuƣc chiƣn tranh ƣy nhiƣm?

Afghanistan rƣt có thƣ là đƣa điƣm rút quân tiƣp theo. Cuƣc chiƣn tranh dài nhƣt trong lƣch sƣ nƣc Mƣ đã chƣng đi đƣn đâu. Phƣi chƣng Mƣ thƣc sƣ ƣp ƣ mƣt sƣ mƣnh quƣc gia là duy trì mãi mãi vai trò ngƣƣi bƣo vƣ ƣ Afghanistan? Hãy ghi nhƣ, mƣc dù lý do rõ ràng cho viƣc xâm lƣc Afghanistan là đƣ tiƣu điƣt al-Qaeda – điƣu chƣa bao giƣ xƣy ra – nhƣng mƣc tiƣu đƣa chnh trƣ thƣc sƣ là nhƣm thiƣt lƣp các cƣn cƣ quân sƣ cƣa Mƣ ƣ trung tâm châu Á ngay trƣc ngƣng cƣa cƣa Nga và Trung Quƣc. (Liƣu chúng ta có thƣ tƣng tƣng ra đƣc phƣn ƣng cƣa Mƣ trƣc mƣt nƣ lƣc cƣa Nga hay Trung Quƣc nhƣm thiƣt lƣp các cƣn cƣ quân sƣ ƣ các nƣc láng giƣng cƣa Mƣ hay không?).

Mƣt sƣ ngƣƣi sƣ không đƣng tình vƣi các quan điƣm cƣa tác giƣ trong bài viƣt này. Hƣ tin rƣng Mƣ, vƣi tƣ cách mƣt “quƣc gia ngoƣi lƣ”, có quyƣn, chƣ không phƣi nghƣa vƣ, phƣc vƣ, mƣt cách vô thƣi hƣn và không bƣ thƣch thƣc, trong vai trò cƣnh sát thƣ giƣi. (“Mang dân chƣ đƣn thƣ giƣi” là miƣu tƣ đƣc yêu thƣch nhƣt.)

Tuy nhiên, công bƣng mà nói thì nhƣng nhà phê bình này cƣng có lý, vì quƣ thƣc là có mƣt câu hƣi đƣa chnh trƣ chnh đƣng và sâu sƣc hƣn cƣn phƣi đƣt ra ƣ đây – liên quan đƣn hiƣu biƣt cƣa con ngƣƣi vƣ bƣn chƣt cƣa chnh trƣ quƣc tƣ. Phƣi chƣng trƣt tƣ toàn cƣu thƣc sƣ đòi hƣi phƣi có sƣ hiƣn điƣn thƣng xuyên cƣa mƣt kiƣu cƣnh sát nào đó? Nƣu đƣng là nhƣ vƣy, thì trong trƣng hƣp Mƣ tƣ bƣ hoƣc không có khƣ nƣng đƣm nhƣn vai trò cƣnh sát toàn cƣu, phƣi chƣng điƣu không tránh khƣi là mƣt nƣc khƣc phƣi tiƣp nhƣn vƣ trí cƣa hƣ? Hay liƣu có mƣt cƣnh sát toàn cƣu nào không? Phƣi chƣng sƣ tiƣn triƣn cƣa mƣt trƣt tƣ quƣc tƣ đa cƣc là tƣng lai không thƣ tránh khƣi và đƣng thƣm khƣt cƣa hƣ thƣng quƣc tƣ?

Tƣc giƣ hƣu nhƣ khƣng nhƣn thƣy triƣn vƣng Mƣ tƣ bƣ vai trƣ cƣnh sƣt toƣn cƣu, thƣm chƣi lƣ vai trƣ nhƣ xƣy dƣng chính sách, mƣ hƣ tƣ chƣ đƣnh cho mƣnh trong thƣi gian dƣi sƣp tƣi. ƣiƣu đƣng buƣn lƣ dƣng nhƣ Mƣ đƣng trong tiƣn trƣnh tƣ gƣy tƣn thƣt lƣn cho mƣnh, nhƣ La Mƣ, Anh vƣ nhiƣu đƣ quƣc đƣ lƣm trƣc đƣ, bƣng viƣc tiƣu hao sinh mƣng vƣ cƣa cƣi cƣa mƣnh trong cƣc cuƣc can thiƣp quƣn sƣ quƣc tƣ khƣng cƣ hiƣu quƣ – mƣ đƣu đƣc tƣy ƣn bƣ lƣ “cƣn thiƣt”. Chi phƣ cƣ hƣi tƣnh bƣng ngƣn sƣch quƣc phƣng Mƣ – lƣn hƣn so vƣi 5 quƣc gia tiƣp theo cƣng lƣi – cƣp đƣi sƣ tiƣn mƣ lƣ ra nƣn đƣu tƣ vƣo cƣ sƣ hƣ tƣng đƣng mƣc nƣt cƣa Mƣ, hƣ thƣng giao thƣng cƣng cƣng, hƣ thƣng phƣn phƣi thu nhƣp bƣn vƣng, hƣ thƣng chƣm sƣc y tƣ nhiƣu bƣt cƣp, hƣ thƣng giƣo dƣc đƣi hƣc miƣn phƣi, cƣng nhƣ vƣo viƣc cƣt giƣm mƣnh quyƣn lƣc chính trƣ cƣa “tƣ hƣp cƣng nghiƣp quƣn sƣ”, xƣy dƣng cƣc ngƣnh khoa hƣc dƣn sƣ vƣ thƣc đƣy sƣ hƣi hƣa xƣ hƣi. Cƣ vƣ nhƣ chính Trƣng Quƣc cƣng đƣng mƣnh tay đƣu tƣ vƣo nhiƣu lƣnh vƣc cƣ ƣch cho xƣ hƣi trong sƣ nƣy ngay cƣ khi Mƣ ƣu tiƣn đƣu tƣ vƣo viƣc xƣy dƣng cƣc liƣn minh đƣa chính trƣ vƣ chuƣn bƣ đƣi phƣ vƣi xƣng đƣt.

Tƣi sƣo rƣt ƣt ngƣi ƣ trong nƣc thƣc quan đƣm cho rƣng sƣ mƣnh cƣa Mƣ trƣn thƣ giƣi lƣ can thiƣp vƣo bƣt kƣ nƣi đƣu, ƣ khƣp mƣi nƣi, vƣo mƣi thƣi đƣm – vƣ chƣ yƣu nhƣm mƣc đƣch duy trƣi bƣ quyƣn cƣa Mƣ trƣn phƣm vi quƣc tƣ? Chƣng ta dƣng nhƣ miƣn cƣng thƣa nhƣn rƣng chƣng ta sƣng trong mƣt thƣ giƣi phƣc tƣp hƣn mƣ đƣi hƣi phƣi cƣ sƣ chia sƣ trƣch nhiƣm quƣc tƣ. Liƣu chƣng ta cƣ thƣ thƣc sƣ tin rƣng tƣng lai cƣa nƣn chính trƣ Afghanistan thƣc sƣ cƣ ƣ nghƣa vƣi Mƣ hƣn lƣ vƣi cƣc nƣc lƣng giƣng sƣt vƣch lƣ Nga, Trƣng Quƣc, Pakistan, Iran vƣ n ƣ? Phƣi chƣng cuƣc “chiƣn tranh lƣu dƣi” vƣ sƣ can thiƣp quƣn sƣ lƣu dƣi lƣ con đƣng đƣ duy trƣi nƣc Mƣ vƣ đƣi?

Chƣng ta cƣ thƣ tranh luƣn vƣ cƣc chi tiƣt, phƣn thƣng tin in chƣ nhƣ trong cƣc bƣn hƣp đƣng vƣ thƣi đƣm tƣng bƣc thƣat ra khƣi mƣt sƣ lƣng lƣn cƣc xƣng đƣt quƣc tƣ. Tuy nhiƣn, cho dƣ Chƣnh quyƣn Trump vƣ phong cƣch lƣm viƣc cƣa hƣ kƣm hiƣu quƣ đƣn đƣu đƣ chƣng nƣa, thƣ cƣ lƣ chƣng ta cƣng nƣn cƣn nhƣc thƣn trƣng xem liƣu chƣi ƣt lƣ mƣt trong nhƣng khƣynh hƣng mƣc đƣnh cƣa Trump – Mƣ tƣng bƣc thƣat khƣi vƣ sƣ cam kƣt quƣn sƣ vƣ thƣi hƣn cƣa hƣ đƣi vƣi nƣc ngoƣi – cƣ thƣ cƣ giƣ trƣ nƣo đƣ hay khƣng. Chƣnh sƣch đƣi ngoƣi phƣi tƣnh đƣn đƣu giƣ đƣ ngoƣi viƣc khƣng ngƣng nhƣn diƣn kƣ thƣ vƣ nhƣn thƣc đƣc cƣc “mƣi đƣ dƣa” – vƣn tƣ lƣu lƣ mƣt nhiƣm vƣ đƣc biƣt vƣ tƣn kƣm cƣa Washington.

ƣiƣu trƣ trƣu đƣi vƣi Trump lƣ mƣt vƣi trong sƣ nhƣng khƣynh hƣng mƣi cƣ cƣa ƣng trong lƣnh vƣc chính sƣch đƣi ngoƣi cƣng xuƣt hiƣn trong sƣ viƣc xƣy ra đƣi vƣi “phƣ cƣnh tƣ ƣ Mƣ”. Bƣt kƣ Trump lƣm giƣ trong lƣnh vƣc nƣy vƣ liƣu ƣng cƣ đƣc bƣ mƣy chính sƣch đƣi ngoƣi vƣn đƣ ƣn sƣu bƣm rƣ cho phƣp lƣm vƣy hay khƣng, thƣ cƣ

vỏ nhỏ sỏ phỏi mỏt nhiỏu hỏn mỏt thỏ hỏ đỏ làm cho bỏ máy hay “nhà nỏỏc ngỏm” đỏy quyỏn lỏc đỏ tỏ bỏ chỏ nghỏa can thiỏp cỏa chính Mỏ. Nhỏng có lỏ chúng ta đờng chỏng kiỏn mỏt sỏ khỏi đỏu.

Graham E. Fuller nguyên là quan chỏc cỏp cao cỏa Cỏc Tình báo Trung ỏỏng Mỏ (CIA). Bài viết đỏỏc đờng trên [Lobe Log](#).

Trỏn Quang (gt)